

Seny i empena

Benvolgudes autoritats, benvolguts familiars i amics, benvolguts professors i, sobretot, benvolguts companys i companyes,

En primer lloc, començaré de la manera més senzilla: felicitant-vos, més ben dit, felicitant-nos per haver obtingut el títol de llicenciats o de diplomats. I en aquesta primera persona del plural no només pretenc incloure els meus companys i a mi mateixa, sinó també els professors, els pares, les mares, els companys, els amics, les parelles...; tots aquells que, siguin o no avui aquí, ens han acompanyat en aquest camí. Durant aquests anys no només hem après dret, ciència política o economia de l'empresa; sinó que també ens hem format com a persones. Hem crescut, hem plorat, hem rigut, ens hem enamorat, ens hem desencisat, hem tingut dies tristos, dies alegres..., i en tots ells i amb tots ells hem anat comprenent què volen dir valors com l'amistat, la responsabilitat, la generositat...

La veritat és que quan em van encomanar dirigir-vos unes paraules, vaig acceptar tot d'una. Els qui em coneixeu ja sabeu quin és el meu tarannà. Reflexionant-hi, però, em preguntava què dir-vos, m'adonava que no podia seguir el model de la lliçó que ens ha ofert el catedràtic que m'ha precedit o els consells que ens poden adreçar el rector o la presidenta del Consell Social. La meua petita tasca no podia ser una altra que fer de portaveu d'una experiència; però les vivències, acadèmiques o no, han estat diferents per a cadascun de nosaltres.

En comú tenim, però, que avui som aquí per simbolitzar l'assoliment d'una etapa, d'una estació en la nostra formació, en la nostra vida; malgrat que la carrera universitària no és en si mateixa un fi, sinó un mitjà. Un mitjà per afrontar el nostre futur, uns com a grans periodistes, d'altres com a futurs dirigents polítics, advocats de prestigi, juristes de renom, jutges de les altes instàncies, directors de grans empreses... Doncs sí, això som, almenys en potència, perquè parlo del futur, i en el futur, com diu la coneguda frase de Miquel Martí i Pol: "tot està per fer i tot és possible".

La nostra formació, però, no finalitza mai; cada dia hi afegim alguna cosa. Un camí que com el viatge a Ítaca d'Ulisses tot i tenir un objectiu, aquest passa a un segon terme, perquè allò rellevant és el trajecte, el camí, el viatge; tot metàfores referides al procés. Però ens queda molt per recórrer. Com deia un dels nostres professors, no n'hi ha prou a tenir un títol, cal ser mitjanament llegit i viatjat, afirmació que subratlla la importància de l'experiència com a coneixement. Per tant, la lliçó que avui s'ha pronunciat serà només simbòlicament la darrera de les següents; però, de les de la vida, ja no en rebrem qualificacions objectives per bé que cada petit pas, cada decisió, és un examen quotidià. Segur que anirem bé si de cada acció som el nostre jutge més sever.

Som la generació dels canvis acadèmics, els pioners de l'ESO i ara hem fet el tast de Bolonya, procés que planteja reptes complicats per a l'ensenyament universitari, com també oportunitats, les quals no han d'enlluernar-nos i fer-nos caure en paranys que difuminin la universitat pública.

Els llicenciats d'antuvi miren enrere i creuen que ja no se'ns ensenya res, que sortim de la universitat sense saber llegir ni escriure ni parlar amb destresa. Que ens empassem els

coneixements i que els esborrem d'una revolada del nostre disc dur un cop ens hem examinat. Potser és cert; però com a estudiant, voldria posar de relleu què és avui la universitat i per això recorreré a una frase que també va pronunciar un dels nostres mestres: "De la mateixa manera que no tots els llicenciats en belles arts són artistes, no tots els llicenciats en dret són juristes". Jo la modificaré subtilment dient que no tots els llicenciats en dret han de ser, volen ser i seran juristes. Perquè, malauradament o no, la realitat contradiu la idea més primigènia d'*universitat*; per a molts el títol és únicament un instrument per encarar el futur, un instrument que la nostra societat ha fet necessari. Però de la universitat, a més de records, d'anècdotes i d'un reguitzell de coneixements jurídics o d'altres disciplines, ens enduem una manera d'estructurar el pensament, de raonar ordenadament, perquè subtilment s'hi aprèn a formular el propi criteri. Tenint aquestes eines, no podem restar impassibles davant de tot el que ocorre al nostre voltant.

Als joves també se'ns diu que ja no ens movem per ideals, se'ns recorden sempre fets històrics anteriors; però si bé la nostra memòria històrica comença a les Olimpíades de Barcelona, en aquests anys, fins i tot si ho circumscrivim als anys que hem estat a la universitat, el món ha canviat. S'ha endinsat en la universalització mal entesa. Assistim a la revolució de les tecnologies de la informació. Vivim en l'època en què tot, per bé o per mal, és global; en què una papallona que, amb el seu aleteig, agita l'aire de Pequín avui, pot desencadenar en una tempesta el mes que ve a Nova York. Hem viscut successos malaurats com la guerra de l'Iraq o l'11 de març. També se'ns diu que ho tenim tot, que no lluitem per res. Però totes aquestes crítiques que se'ns fan denoten simplement un fet: que som el futur, que malgrat sentir-nos insignificants, sense necessitat d'aparèixer als llibres d'història contemporània com els joves del maig francès, cadascú de nosaltres podem fer un xic millor el tot reinvertint en la societat catalana allò que d'ella n'hem rebut. Som la seva nova fornada de capital humà. Som el futur, nois i noies, i el futur és imparable, i també ha de ser, amb la contribució de tots, millor.

El temps no passa, fuig. Encara no ens hem desfet plenament de les papallones que teníem a l'estómac el dia que ens vam matricular a la universitat sense saber ben bé per què, per tot allò nou que havíem d'afrontar, que ja som avui aquí i sentim unes altres pessigolles, les del futur personal i professional. Avui és un dia emotiu, un dia que es presta a fer balanç, un dia en què avui és demà, un dia que simbolitza un canvi. I els canvis ens fan por. Els rostres amics que us envolten deixaran de ser quotidians. Hem crescut, molts ja porteu el maletí com dúieu la motxilla per anar a l'escola. A les portes del canvi, les sensacions i els sentiments es barregen, són un garbuix. Voler tornar enrere amb nostàlgia, reviure dolços records... Ens ve al cap allò que hauríem volgut fer i que no hem fet i allò que hem fet i que voldríem canviar. Però de tot, de tot, en som producte.

Ens hem de sentir orgullosos d'aquest títol que tenim entre les mans; potser per gaudir-ne plenament hauríem de viure-ho com vam viure el dia en què ens van treure les rodetes de la bicicleta. Però ara sembla que sentim a les espatlles un estrany pes, el pes d'haver d'escriure les línies que semblen les més transcendents de la nostra història particular. D'ençà que érem adolescents se'ns va inculcar la idea que tot i joves, ens calia estar sobradament preparats: idiomes, estades a l'estranger... Tot i estar-ho o tenir-ne voluntat, ens esporugueix el futur professional. Hem disposat de més facilitats que els nostres pares per estudiar, però el gruix de titulats universitaris ha augmentat

exponencialment. Prosperar requereix un esforç més gran, una major constància. Però, no hem de defallir. Això no ens ha d'amoïnar, no ens ha de generar frustració; sinó que ha d'encoratjar-nos a oferir un valor afegit. I em permetreu que novament recorri a paraules de Martí i Pol: "En solitud, però no solitaris, reconduïm la vida amb la certesa que cap esforç no cau en terra eixorca. Dia vindrà en què algú beurà a mans plenes l'aigua de llum que brolli de les pedres d'aquest temps nou que ara esculpim nosaltres".

Per tot plegat, els anys que vindran no seran un camí planer, en cap dels aspectes vitals. Cadascú de nosaltres prendrà una direcció, cap exempta de cabòries, cap exempta de moments dolços. Alguns faran drecera i el voldran recórrer a tota velocitat. D'altres preferiran passejar i aturar-se a cada racó. Tots farem i desfarem. Tots confiarem i dubtarem. Tots, sense excepció, ens equivocarem. Tots, sense excepció, encertarem.

Professionalment de moment disposem d'una bona carta de presentació: som graduats de la Pompeu Fabra, una universitat de prestigi. Aprofitem-ho. Però els coneixements i les aptituds no ho són tot. Per això, personalment ens demano que ens guiem pels valors, que no restem indiferents, que tinguem criteri, que fem de la justícia el nostre barem, que ens esforcem pels nostres objectius i que no ens decebem mai a nosaltres mateixos; només així abastarem la felicitat. Hem de recordar sempre l'ensenyament que la guineu va fer al Petit Príncep: "Només s'hi veu amb el cor. L'essencial és invisible als ulls".

Finalment, confiant en les qualitats professionals i personals dels meus companys i companyes, confiant en la idea que serem allò que vulguem ser, només em resta desitjar-nos que tinguem sort i demanar-vos, de nou, que lluiteu amb il·lusió per les vostres fites, que no us desencoratgeu, que sigueu atrevits: seny i empenta. Posem fil a l'agulla per teixir la nostra felicitat; els nostres somnis ens estan esperant. Com diu la cançó, no dubtem més, abracem-los.